

Geingestellt!

164.

1-а год.

№ 1

Български Есперантистъ

(BULGARA ESPERANTISTO)

Януарий и Февруарий. 1907.

ENHAVO:

S. Petkov. — La demando pri lingvo internacia kaj ĝia solvo per Esperanto.

Hr. Rjahovski. — Kroniko.

Iv. Br. — Klarigaj notoj: Uzo de infinitivo.

Hr. Rjahovski. — Agla Plumo de Elin Pelin.

СЪДЪРЖАНИЕ:

С. Петковъ. — Въпросъ за междунар. езикъ и разрѣшението му чрѣзъ Esperanto.

Хр. Ряховски. — Хроника.

Ив. Б-въ. — Объяснителни бѣлѣжки: Употрѣба на инфинитива.

Хр. Ряховски. — Орловото перо отъ Елинъ Пелинъ.

Redakcio kaj Administracio, Sofio, Bulgarujo.

Редакция и Администрация, София.

703. 584 - C. Esp.

1907

GAZETOJ ESPERANTISTAJ.

NUR EN ESPERANTO — САМО НА ЕСПЕРАНТО:

- Esperanta Ligilo. — Печатано съ релефни точки за слъпитъ. — Th. Cart, 12, rue Sufflot. Paris. — 3 fr.
- Lingvo Internacia. — Presa Esperantista Societo, 33 rue Lacépède. 33, Paris. — 5 fr. — Kun Liter. Biblioteko — 7.50.
- Tra La Mondo. — 15, Boulevard des deux Gares. en Meudon (S. & O). Francujo. — 8 fr.
- Internacia Scienca Revuo. — Hachette, 79, boulevard Saint-Germain. Paris. — 7 fr.
- Espero Pacifista. — G. Moch, 16, avenue de la Grande-Armée. Paris. — 4 fr.
- Espero Katolika. — A. Barbot, 15, rue Etienne Palu. Tours, Francujo. — 2.50 fr.
- Juna Esperantisto. — Ed. Privat, 19, avenue des Vollandes. Genève (Svisujo). — 2 fr.

ПРОПАГАНДИЧНИ СПИСАНИЯ:

- The British Esperantist, unuigita kun The Esperantist. — 13, Arundel street, Strand. Londono. W. Q. — 2 fr. — Kun aldono literatura 4 fr.
- Ruslanda Esperantisto. — S.-Peterburg, Bols. Podjačeskaja, 24. Rusujo. — Unu numero — 30 kopejk.
- { Esperanto. — Jalta Rusujo. — 8 fr.
- { La revue de l'Esperanto. — 26, rue Wisoq. Boulogne Sur-Mer. Francujo. — 0.10 fr. ekzemplero.
- { La Belga Sonorilo. — S-ro J. Coox, Duffel. Belgujo. — 4 fr.
- L'Esperantiste. — Administration de l'Esperantist, Louviers (Eure). Francujo. — 3.50 fr.
- { Esperanto. — M. Paul Rerthelot, Ceret (Pyrénées-Orientales). Francujo. — 3 fr por 24 numeroj sinsekvaj.
- Germana Esperantisto. — J. Borel, Prinzenstrasse, 95. Berlin. — 3.75 fr.
- Suno Hispana. — Jumenez Loira, Carniceros 3. Valencia, Hispanujo. — 3 fr.
- Esperanto. — Marich Agoston, Budapesto, IV, Papnövelde-utca, 6. — 3 fr.

TRA LA MONDO

Всесвѣтско илюстровано списание само на ESPERANTO.

Nuntempaĵoj. — Pri Esperanto. — Arto kaj Literaturo. — Sciencoj. — Komercio kaj Industrio. — Militistaro. — Maristaro. — Teatro. — Sportoj. Virina kaj gejunula paĝo. — Felietono. Konkursoj kun valoraj monaj premioj

Ĉiuj artikoloj estas verkitaj de anoj de la landoj aludataj. — Jare 8 fr. — Kvaron jare 2.25 fr.

BULGARA ESPERANTISTO

Januaro kaj Februaro
1907

Redakcio kaj Administra-
cio de Bulgara Espe-
rantisto, Sofio.

Jaro I-a.

№ 1.

С. Н. Петковъ.

Въпросътъ за международния езикъ и разрѣшението му чрѣзъ ESPERANTO.

Нуждата, както и интересътъ, фактори еднакво силни, сж най-гениалнитѣ изобрѣтатели; тѣ винаги се стрѣмятъ да запълнятъ една празнота, като сжщеврѣменно дадатъ единъ новъ лостъ на човѣшкото развитие и благосъстояние.

Благодарение на прогреса, въ всички направления на човѣшката дѣйностъ, сношенията между хората ставатъ все по-чести и по-чести, тѣхнитѣ економични, научни и др. интереси ги турятъ все по-често въ съприкосновение и вече границитѣ на единичната държава не могатъ да сиратъ полѣта на човѣшката експанзивностъ.

А съ това постоянно развитие се явяватъ нови нужди, нови необходиминости, които настоятелно почватъ да изискватъ своето удовлетворение.

Като едно естествено послѣдствие на постоянно усиляващитѣ се международни отношения, послѣдствие диктувано отъ самата необходимостъ, се явява стрѣмленieto къмъ едно по-лесно взаимно разбирање, къмъ търсенето на едно срѣдство, което да дава възможностъ съ най-малко жертви, да се постигне едно лесно разбирање между хората отъ най-различни народности, които интересътъ или нуждата сж турили въ съприкосновение.

Нуждата отъ изнамиране такава едно срѣдство се е явила още отъ момента, въ който економичнитѣ интереси сж турили въ съприкосновение членоветѣ на два различни рода.

Тази нужда е нераздѣлна съпѣтница на международната търговия и расте право-пропорционално съ економичното развитие на обществото.

Тѣй напр. до като производството въ първоначалния родъ бѣше достатъчно за удовлетворение на нуждитѣ на членоветѣ му, послѣднитѣ нѣмаха никакъвъ интересъ да влѣзатъ въ сношение съ съседитѣ си и прѣдставляваха затворени кръгове.

Обаче съ економичното развитие на тѣзи родове, съ уголѣмяването на тѣхнитѣ нужди, производството вътрѣ въ рода става недостатъчно и тѣ почватъ да търсятъ вънъ отъ себе си това що имъ недостига. А заедно съ това тѣ почватъ да се съобщаватъ съ другитѣ родове. Именно отъ този моментъ датира нуждата за международенъ езикъ, която, като диктувана отъ економични ин-

тереси, расте, става по чувствителна съ развитието на тѣзи интереси.

Въ различнитѣ врѣмена, тази нужда е била различно удовлетворявана. Това удовлетворяване се е състояло или въ взаимното изучаване на езицитѣ, или пъкъ езикътъ на извѣстно племе се е налагалъ на другитѣ.

Римъ, чрѣзъ силата на орѣжиято наложи на побѣдения свѣтъ своя езикъ.

Обаче съ разпадането на римската империя, падна и езикътъ ѝ. Въ срѣднитѣ вѣкове, нуждата отъ междунар. езикъ се е удовлетворявала съ взаимното изучаване на езицитѣ или чрѣзъ посрѣдничеството на прѣводачи.

Впрочемъ въ това врѣме междунар. сношение нѣматъ нѣкоя особено голѣма интензивностъ, понеже економичниятъ развой на общества се намира още въ твърдѣ низка степенъ. А като послѣдствие на това и самата нужда за междунар. езикъ не се е чувствувала силно и начинътъ, по който тя се е удовлетворявала, не е билъ свършено непрактиченъ.

Въ края на срѣднитѣ вѣкове и началото на новитѣ врѣмена, съ освобождението на човѣшката личностъ и съ даване просторъ на частната инициатива се забѣлѣзва едно силно напрѣдничаво движение, което обхваща всичкитѣ клонове на човѣшката дѣйностъ.

Економическото развитие на общества, спомогнато отъ най-различни открития, трѣгва съ бързи крачки напрѣдъ; международнитѣ сношения се усилятъ, а заедно съ това и нуждата отъ международенъ езикъ.

Прѣди да се пристѣпни по-нататѣкъ, трѣбва да се забѣлѣжи, че прѣзъ по-голѣмата частъ отъ срѣднитѣ вѣкове, различнитѣ държави на тогавашния свѣтъ се намираха почти въ еднаква степенъ на развитие: навсѣкѣдѣ владѣеше феодализъмътъ, навсѣкѣдѣ производството бѣше примитивно.

Обаче въ края на срѣднитѣ вѣкове почва да се образува една доста чувствителна диференциация между разнитѣ държави, обусловена отъ различни економични фактори. Новитѣ врѣмена пъкъ, вече идатъ рѣзко да различатъ държавитѣ по тѣхното не еднакво економично развитие.

Извѣстни държави благодарение своитѣ природни прѣимущества, своето географическо положение и пр. изпрѣварватъ другитѣ държави въ своето економично развитие. А съ това тѣ добиватъ едно надмощие надъ послѣднитѣ. При това, очевидно е, че страната, която чрѣзъ своето економично надмощие ще може да диктува на другитѣ държави, вслѣдствие самото това надмощие ще принуди нѣкакъ си, подданицитѣ на тѣзи държави да изучаватъ нейния езикъ.

Като доказателство на това може да ни послужи съврѣмениятъ примѣръ. Франция, благодарение своето економично и духовно надмощие, а при Наполеона и политично, успѣ да накара почти всички държави да се съгласятъ мълчеливо да приематъ нейния езикъ за официаленъ. Обаче по настоящемъ статистиката показва, че Англия отъ една страна, Германия отъ друга, благодарение на тѣхното постоянно разтяще економично надмощие надъ останалитѣ държави, бързо разпространяватъ своитѣ езици, и днесъ едно грамадно число хора говорятъ английски и нѣмски, когато пѣкъ числото на тѣзи, които говорятъ и упстрѣбватъ френския езикъ, постоянно намалява.

И тѣй отъ това, което се каза слѣдва, че ако една държава би могла да пороби економично свѣта, съ това и нейниятъ езикъ, *ipso facto*, би станалъ международенъ.

Обаче при днешното положение на работитѣ една такава възможностъ се изключва. Самитѣ факти идатъ да потвърдятъ това. До скоро врѣме, може да се каже, Англия бѣше економично най-силната държава. Сега това нейно економично върховенство иде да се оспорва отъ Германия, а далечъ тамъ на изтокъ се показва тѣй наречената жълта опасностъ въ лицето на Япония. И тѣй прѣдъ насъ се открива една борба за економична хегемония, която същеврѣменно е борба и за животъ между разнитѣ държави, борба, която може би ще продължава, ако не вѣчно, то съ вѣкове.

А нима прѣзъ всичкото това врѣме нуждата отъ единъ международенъ езикъ ще остане наполовинъ удовлетворенъ?

Видѣхме, че въ срѣднитѣ вѣкове, тази нужда се е удовлетворявала посредствомъ взаимното изучаване на езицитѣ или съ помощта на прѣводчици. По същия начинъ се удовлетворява тя и сега.

Обаче това удовлетворение, което въ срѣднитѣ вѣкове, при едно много низко економично развитие бѣше може би достатъчно, сега то е съвсѣмъ непрактично.

А това, което характеризира днешното економично развитие, то е стрѣмленieto къмъ подбoръ на срѣдствата, къмъ замѣняването на непрактичнитѣ срѣдства съ други, по-цѣлесъобразни.

Начинътъ, пѣкъ, съ който по настоящемъ се удовлетворява нуждата отъ междунар. езикъ е крайно нецѣлесъобразенъ: изразходва се повече

енергия отъ колкото би могло да се изразходва. А това е една аномалия, която трѣбва, или подобрѣ, която самитѣ условия ще прѣмахнатъ. Нуждата отъ международенъ езикъ трѣбва да се задоволи по начинъ по-рационаленъ, по-цѣлесъобразенъ. Трѣбва да се намѣри най-удобното и най-практично срѣдство, чрѣзъ което хората отъ различни народности да могатъ да се съобщаватъ.

Като най-цѣлесъобразно срѣдство се явява единъ общъ помощенъ международенъ езикъ, срѣдство, което се диктува отъ самата необходимостъ. А че и самата необходимостъ изисква единъ такъвъ международенъ езикъ показватъ опититѣ за създаване отначало още на такъвъ езикъ.

Мнозина прѣдлагатъ като срѣдство за удовлетворение нуждата отъ междунар. езикъ, нѣкой отъ живитѣ езици: да се съгласятъ държавитѣ да приематъ нѣкой отъ живитѣ езици за международенъ.

Ако економичното надмощие е единъ факторъ за разпространението на езика, то реципрочо езикътъ пѣкъ, отъ своя страна е едно срѣдство за усиляване економичното надмощие. При днешнитѣ условия, когато на економичната арена се води една борба за животъ между разнитѣ държави и най-малкитѣ прѣимущества сѣ силно оръжие за държавата, която ги има. А отъ самия фактъ, че езикътъ на една държава би се приелъ за общъ международенъ помощенъ езикъ, тази държава печели едно голѣмо прѣимущество надъ останалитѣ държави, което се явява като страхъ за останалитѣ.

Тѣй че ясно се вижда какво единъ отъ живитѣ езици никога не ще може да бѣде възприетъ договорно за междунар. езикъ, отъ останалитѣ държави.

Други прѣдлагатъ латинския езикъ за международенъ. Той наистина нѣма горѣизтъкнатия недостатъкъ, обаче първо по мъчното си изучаване, второ по туй, че той нѣма думи, които да изразяватъ много отъ съврѣменнитѣ понятия, не би могълъ да се възприеме за международенъ.

Наистина латинския езикъ би могълъ да се опрости и допълни, но тогава той нѣма вече да бѣде латински езикъ, а единъ новъ езикъ.

Тогава по кой начинъ би могла да се удовлетвори нуждата отъ международенъ езикъ? Не е ли възможенъ единъ изкуственъ езикъ, т. е. езикъ, който въ своята основа да почива на общитѣ правила на граматиката, обаче да бѣде опростотворенъ до възможния минимумъ, който да помогне въ случая?

На този въпросъ сѣ се натъквали не малко човѣшки умове и не малцина сѣ се опитвали да го разрѣшатъ.

Възможенъ ли е единъ международенъ изкуственъ езикъ и на какви условия той трѣбва да отговаря?

Езикътъ, който понастоящемъ ни се прѣд-ставява като едно отличително качество на чо-вѣка, този езикъ, такъвъ какъвто го имаме сега е плодъ на еволюцията.

Първиятъ моментъ на човѣшкия езикъ е не-разчленениятъ викъ, по нищо не различаващъ се отъ вика на животнитѣ. Посрѣдствомъ този викъ, първобитнитѣ хора, подпомогнати отъ мимиката сж могли да се разбиратъ.

Съ развитието на човѣка се развива и не-говия езикъ. Гласнитѣ органи, вслѣдствие тѣх-ното постоянно упражнение, причинено отъ уси-ващитѣ се нужди на прогресиращия човѣкъ, се приспособяватъ къмъ едно по-ясно и по-разчле-нено изговаряне и по този начинъ слѣдъ дълго число вѣкове отъ животинския викъ се добива днешния човѣшки езикъ.

Това развитие на езика е ставало, става и ще става по законитѣ на еволюцията.

Нееднаквитѣ условия сж създали различ-нитѣ нарѣчия (езици въ тѣсенъ смисълъ на думата).

Обаче сжщността на всички тѣзи нарѣчия е еднаква.

Въ всички езици ние забѣлѣзваме едни и сжщи граматически правила, въ всички изразя-ването на понятията става чрѣзъ думи. Напр. въ всѣки езикъ сжществува едно отношение между субекта и обекта — глаголь, сжществуватъ сж-ществителни, прилагателни и пр.

Впрочемъ именно тази общность въ грама-тичнитѣ правила на езицитѣ прави възможно из-учаването на чуждитѣ езици.

И тѣй въ всички езици има известни ос-новни правила, общи за всички тѣхъ.

Искусствениятъ езикъ, и той, за да може да сжществува, трѣбва по подобие на живитѣ езици да почива на тѣзи необходими основи на всѣки езикъ. върху правилата на граматиката. Сжще-врѣмъ нно той трѣбва да притежава думи, чрѣзъ които да може да изразява всички сжществувачи понятия — трѣбва да има рѣчникъ. Притежавайки рѣчникъ и граматика, езикътъ е готовъ.

Въпросътъ обаче е въ това, щото тѣ да се опростотворятъ до такава степенъ, че да се избѣгнатъ всѣкакви излишности и по този начинъ да станатъ достъпни за всѣкиго*.)

Всички излишни мъчнотии, които тѣй щедро затрудняватъ изучаването на живитѣ езици, въ искусствения езикъ трѣбва да ги нѣма: той трѣбва да има една проста и ясна граматика.

*) Колко излишности, логически погледнато, има въ всѣки живъ езикъ! Напримѣръ родътъ. Защо да се казва единъ езикъ и една книга? Не е ли това едно излишно обрѣменяване на паметта, което ние не забѣлѣзваме, но което единъ чужденецъ, изучаващъ българския езикъ, добрѣ ще почувства. Сжщо, ако изучаваме напр. френския езикъ, защо да се мъчимъ да запомнимъ, че се казва *la langue* и *le livre*?

Не би ли било по просто, щото всички думи да бж-датъ отъ единъ единственъ родъ и винаги да се казва *la*

Относително рѣчника, въ живитѣ езици се забѣлѣзватъ сжщо не малко излишни затрудне-ния. Напримѣръ, за понятията *добъръ* и *лошъ* сж-ществуватъ двѣ съвършено различни думи, ко-гато въ дѣйствителность тѣзи двѣ понятия се различаватъ само по своята противоположность и би било възможно чрѣзъ една прѣдставка турена прѣдъ първото понятие да се добие противопо-ложното нему. Напр. френцитѣ казватъ *heureux* (щастливъ) и *malheureux* (нещастенъ). Послѣ, всички тѣзи неправилности напр. при сравнител-нитѣ степени на прилагателнитѣ, при образува-нето на нарѣчията и много още други, всичко туй е излишно затруднение, което не трѣбва да се срѣща въ международния езикъ.

Рѣчникътъ на международния езикъ трѣбва, въ това отношение, да бжде опростотворенъ до възможния минимумъ, като логически, чрѣзъ из-вѣстни правила, бжде възможно да се образуватъ отъ едно дадено число коренни думи, всички въз-можни понятия.

И тѣй искусствениятъ международенъ езикъ, за да може да успѣе, трѣбва да притежава про-ста и ясна граматика, както сжщо и напълно о-прототворенъ рѣчникъ.

Нѣма нужда при това да се казва, че той трѣбва да притежава простъ правописъ, да бжде благозвученъ и пр.

Да видимъ сега каква роля ще играе този езикъ. Дали той ще има за цѣль да измѣсти сж-ществувачитѣ езици или ще бжде само помощенъ езикъ, който ще сжществува паралелно съ нацио-налнитѣ езици.

Би било много наивно да се твърди, че този искусственъ международенъ езикъ ще може да из-тласка и замѣни националнитѣ езици. Нищо по-добно! Международниятъ езикъ ще бжде само едно срѣдство за съобщение на хората отъ раз-личнитѣ народности помежду имъ, той донѣкъдѣ ще играе ролята на златната монета въ между-народнитѣ отношения.

По този начинъ всѣки, който знае, освѣнъ матерния си езикъ и този международенъ езикъ, ще може да се съобщава прѣко, съ всичкитѣ жи-тели на земното кълбо.

И тѣй международниятъ езикъ ще бжде само едно срѣдство за международно разбиране, единъ помощенъ езикъ.

Практически възможенъ ли е единъ такъвъ езикъ?

lingvo, la libro и т. н. т. Трѣбва да се забѣлѣжи, че „родъ“ не значи „полъ“.

Другъ случай, напр. при глаголитѣ. Защо човѣкъ да е принуденъ за всѣко лице да заучава особено окончание, а да не се задоволи само съ личнитѣ мѣстоимения, по които да разпознава различнитѣ лица на глагола, както това пра-ватъ англичанитѣ.

Послѣ, относително неправилнитѣ глаголи: Нима тѣ сж необходими?

Животът, опитът идат блъскаво да ни докажат, че той е възможен. Този международен език, който да отговаря на горнитъ условия е изнамъренъ, той съществува, живѣе вече 20 години и бързо си пробива път, като завладѣва свѣта.

Този е езикътъ създаденъ отъ д-ръ Заменховъ. Съ една граматика отъ 16 правила и рѣчникъ отъ 2,000 коренни думи, този езикъ притежава благозвучността на италианския езикъ, богатството на изрази на нѣмския езикъ и живостта на френския. Той съединява въ себе си всички качества, необходими за единъ дѣйствително международенъ езикъ.

Неговата жизнеспособностъ е чудесно доказана отъ опита. Два пъти, на два международни, всевътѣски конгреса, хора отъ най-различни народности, отъ най-отдалеченитъ краища на земята се събиратъ — миналата година въ Франция (Boulogne-Sur-Mer) и тази година въ Швейцария (Genève) — и въ продължение на цѣли дни говорятъ, изразяватъ се и се разбиратъ само съ помощта на този езикъ. Неговата гъзкавостъ, дълбочина, логичностъ ясно се прозиратъ въ прѣ-

веденитъ на него съчинения на древни и нови автори. Литературата му ежедневно се обогатява.

Обаче най-важното доказателство за успѣха, за постоянно растящия успѣхъ на този международенъ езикъ се забѣлѣзва въ бързото му разпространение. Съ стотини хиляди сж лицата, които употребяватъ този езикъ. Той има привърженици въ всички народи, въ всички държави и тѣхното число непрѣстанно расте. Почти въ всѣка държава се излаватъ списания, списвани на него. Международни дружества, научни, търговски, медицински, юридически, духовни, социалистически, военни и много други сж възприели езика за тѣхни нужди.

Въ Англия този езикъ е туренъ въ програмата на нѣкои търговски училища, а въ Франция е направено прѣдложение въ камарата, за въвеждането му въ всички училища. Също въ Франция военниятъ министръ съ специално разпореждане е позволилъ изучаването му въ военнитъ учрѣждения.

Съ една дума, този езикъ бързо и сигурно обхваща всички слоеве на обществото и не е далечъ денътъ, когато той ще се наложи за международенъ помощенъ езикъ.

ХРОНИКА

Група свободняци. въ събранието си отъ 2/IX—06 (н. с.), станало въ Женева, е земала инициативата да започне редактирането на мѣсечно списание „Internacia Socia Revuo“, което да бжде:

1. Срѣдство за обединение на социалиститъ и миролюбцитъ на всички страни съ взаимно размѣняне на мисли теоритични и практични.

2. Информационнъ листъ относително общественото движение, било то политично, било икономично.

3. Органа ще се противопоставя на всички влияния, които подтискатъ човѣшката раса, и позволяватъ експлоатацията на човѣци отъ човѣци. Годишенъ абонаментъ, 6 л. 45, Rue de Saintagne, Paris-II-e.

Католицизма и Есперанто. Съ доказаната практичностъ и жизнеспособностъ на Есперанто, като езикъ, се е спечелило и папското благоволение. Съ писмо изъ Ватикана отъ 27/VI—06 (н. с.) се съобщава на редактора на си „Espero Katolika“, списвано само на Есперанто вече 4 години, че Папата благославя редактора на списанието и неговитъ спомощници и пожелава имъ прѣуспѣхъ въ начинанието, да се обляжатъ католицитъ отъ цѣлия свѣтъ.

Есперанто между артиститъ музиканти Четемъ въ „Le Courrier de l'Orchestre“, официаленъ органъ на френскитъ музиканти, (септември и октомври): *Конгреса въ Миланъ.* Третия конгресъ на музикантитъ ще стане въ Миланъ, при съдѣйствието и въ помѣщението на „Associazione di Miglioramento frai Professori d'Orchestra“. Ще зематъ участие германската федерация, американската, английската, австрийската, белгийската, френската, холандската и италианската. Между прѣдложенията на международниятъ секретариятъ е и прѣдложението: *Международниятъ секретариятъ да употребява езика Esperanto* въ писменитъ съобщения между организациитъ, защото Есперанто е несложенъ езикъ, логиченъ, лесенъ за изучаване и писане, та ще се избѣгнатъ множеството, до неразбираемостъ грѣшки, които се правятъ при прѣвеждането на нѣколко езика на едно и също съобщение.

Есперанто и търговцитъ. Много фирми употребяватъ вече Есперанто при сношението си съ търговски фирми и клиенти не отъ тѣхната националностъ. Лондонската търговска камара е вписала Есперанто между экзаменованитъ езици на програмата си. Тукъ мѣстото не ни позволява да наредимъ съ хиляди търговски фирми, които употребяватъ Есперанто, а ще споменемъ само, че

консулатата на есперантистите, които въ последно време се организират въ всеки градъ, представляватъ отъ себе си търговски агенции, които иматъ за цѣль да улеснятъ чужденцитѣ въ тѣхнитѣ интереси извънъ границитѣ на майчиния имъ езикъ.

Имеята на нашитѣ абонати търговци, ще печатимъ въ идния брой на органа си. Очѣки отъ тѣхъ, които желаятъ това, се умоляватъ да съобщатъ характера на търговията си и пълния адресъ.

Есперанто и френскитѣ учебни заведения. Г-нъ Lucien Cornet, койго прѣзъ апрѣль внесе въ Френския Парламентъ прѣдложение да се въведе Есперанто факултативно въ училищата и бѣше получилъ само 10 подписа отъ депутатитѣ, съобщава, че сега числото е твърдѣ голѣмо и въпроса се добрѣ изслѣдва. Ако успѣха не бѣде пълненъ, то г-нъ Cornet се надѣва, че той ще застави управницитѣ да възприематъ официално Есперанто, като незадължителенъ учебенъ предметъ, и при нѣкои экзамени да опрѣдѣлятъ за кандидатитѣ, които знаятъ Есперанто, нѣкои отличителни бѣлѣжки.

Третия конгресъ на есперантиститѣ отъ цѣлия свѣтъ ще стане въ Камбриджъ. Университетскитѣ свѣтници, събрани на свѣтъ на 2/XI—06 (н. с.) прѣпорѣчили на сената да отпустне университетскитѣ стаи за конгреса на есперантиститѣ. Градския свѣтъ въ свѣщанието си отъ 9/XI—06 (н. с.) е отпустналъ безплатно най-удобното помѣщение за конгреса, който ще стане отъ 10—19 августъ 1907 год. Желателно

е българскитѣ есперантисти отъ сега да зематъ да се готвятъ да делегиратъ пакъ свой прѣдставителъ за въ третия конгресъ.

Есперанто въ Япония. Изъ писмото на нашия приятель Е. Gauntlet видимъ слѣднитѣ бѣлѣжки: „Трѣбва да ви извѣстя, че проф. Y. Isobe, директоръ на „Kokunin Ei Gakkwai“, който разпрати извѣстие за курса бѣше писалъ: „ако по-малко отъ 20 души се запишатъ да учатъ Есперанто, курса нѣма да се отвори“. Нашето учудване бѣше голѣмо — 127 желающи се записаха! Много професори вече учатъ Есперанто и нѣкои отъ тѣхъ говорятъ твърдѣ добрѣ на Есперанто. Нашата асоциация вече издава мѣсеченъ органъ и слѣдъ нѣколко дни азъ ще издамъ учебника по Есперанто за Японцитѣ“.

Извѣстията, който ни идатъ отъ Япония, говорятъ, че Есперанто охотно се възприема и пропагандира отъ професоритѣ при Имперския университетъ въ Токио, особно отъ проф. Fujio-ka и Asada.

Червения кръсть и Есперанто. Поручикъ Bayol, Saint Cyr l'Ecole (France), който е издалъ една книга за нуждата отъ въвеждане на Есперанто въ службата на Червения кръсть, моли всички г-да Есперантисти да му изпратятъ извѣстия за състоянието на Есперанто между военитѣ за да може съ аргументи да съдѣйствува за възприемането на Есперанто отъ споменатото интернационално дружество прѣзъ бѣдащия му конгресъ, който ще се свика прѣзъ м. Юлий, 1907 год.

Наука и живота.

Отзиви и оцѣнки на Есперанто.

Въ кн. LXVII на „Пер. Списание“, г-нъ Д-ръ Ив. А. Георговъ излага историчното развитие на идеята за помощенъ езикъ въ свръзка съ възникналата прѣзъ 1900 г. „Делегация за възприемане на единъ помощенъ международенъ езикъ“. Статията на българския професоръ заслужава вниманието на всеки мислящъ човѣкъ, особено ако той страда отъ невѣрието въ възможността на изкуственъ езикъ. За нашия отдѣлъ „Отзиви и оцѣнка на Есперанто“ ние видимъ слѣднитѣ редове, интересни за нашитѣ читатели.

„Но никой отъ тия опити нѣма оня успѣхъ, какъвто придоби съ своя проектъ рускиятъ лѣкаръ Заменховъ, авторътъ на извѣстния международенъ езикъ (lingvo internacia) Esperanto. Съчинението на Д-ръ Заменховъ върху тоя езикъ се появи въ Варшава на руски въ 1887 година. За основа на своя словарь авторътъ на тоя езикъ взе не нѣкакви произволни корени, както бѣ на-

правиль Шлаеръ, ами думи, който сж добили вече международна употреба, и който се намиратъ въ не малкъ брой въ всички культурни езици. Що се отнася до граматиката, тя се опрости до възможность, като се избѣгваха всѣкакви изключения и неправилности. Огначало новиятъ езикъ си пробиваше пътъ полека, и то най-напрѣдъ въ Русия. Отъ тамъ Esperanto взе да се разпростира въ Германия, Англия, Америка, Франция и въ други страни. Въ Франция тоя изкуственъ езикъ намѣри особено ревностенъ поддръжникъ въ лицето на видния филологъ Louis de Beaufront, който сжщо се бѣ заловилъ да състави единъ международенъ езикъ. Той почти бѣ изработилъ тоя свой езикъ, когато се запозна съ езика Esperanto, който намѣри по-свършенъ отъ своя проектъ. Ето защо той изостави своя проектъ и взе да пропагандира за Esperanto. Броятъ на привърженицитѣ на Esperanto скоро взе да расте бърже,

така щото въ началото на 1903 год. повече отъ 50,000 лица по разнитѣ краища на земното кълбо сѣ говорили на Есперанто, а до това врѣме бѣха издѣзли и повече отъ 150 съчинения на тоя езикъ. Есперанто намѣри подкрѣпа и у Левъ Толстой, който по поводъ на едно писмо отъ есперантиститѣ до него горещо прѣпорѣча този езикъ на културнитѣ народи, нахождайки го много лесенъ за усвояване. „Жертвитѣ, които ще принесетъ всѣки човѣкъ отъ нашия европейски миръ, като посвѣти нѣколко часа да изучи тоя езикъ, сѣ нищо, а послѣдицитѣ, които могатъ да настѣпатъ, ако се приеме тоя поне отъ всичкитѣ християни европейци и американци—сѣ толкова голѣми, че трѣбва да се направи тоя опитъ“. Сѣщо и извѣстниятъ филологъ Максъ Мюлеръ, който по-рано бѣ прѣпорѣчалъ други такива опити, намѣри, че Есперанто заслужа първо мѣсто отъ всички подобни езици. И споменатиятъ вече погорѣ английски филологъ George Henderson, самъ авторъ на три разни проекта за изкуственъ международенъ езикъ, се произнесе въ полза на Есперанто съ слѣднитѣ думи: „Отъ всички проекти за изкуствени езици Есперанто е рѣшително най-добриятъ, и азъ съмъ убѣденъ, че ако тоя се бѣ появилъ прѣди *Волапюкъ*, щѣше да спечели за себе си не само ония, които възприеха Волапюкъ, ами още и хиляди други“*). Его и какъ заключаватъ авторитѣ на цитуваното тукъ съчинение своята критика върху тоя заблѣжителенъ езикъ: „Въпрѣки всички тия несвършенства, които лесно могатъ се поправи, системата, по която въ Есперанто се образуватъ думитѣ, показва чудесна правилностъ. Именно тая система спомага да придаде на тоя езикъ она чудесенъ характеръ на „естественъ езикъ“, на „живъ езикъ, който му признаватъ компетентни сѣдии. Той е наистина езикъ, който притежава вътрѣшни и безкрайни източници, който има оригинална физиономия и свой собствень „духъ“. Ще дадемъ само единъ примѣръ: езицитѣ иматъ думи за означаване съ-

отечественикъ, съврѣменикъ и пр. Есперанто ги прѣвожди съ *samlandano* (оня, който принадлежи на сѣщата страна), *samtempano* (който принадлежи на сѣщото врѣме) и пр. Сѣщо така тоя казва *samideano*, за да означаи „оногова, който е партизанинъ на сѣщата идея“, на която сте и вие; това е една оригинална дума, която, мислимъ, нѣма нѣщо подобно въ европейскитѣ езици. Така този езикъ не е изкуственъ, замръзналъ и мъртавъ езикъ, просто отливка отъ нашитѣ езици; тоя е езикъ, който има способностъ да живѣе, да се развива и да надмине по гѣвкостъ, богатство и разнообразие естественитѣ езици. Най-сетнѣ това е единъ езикъ, който може да се отличи и съ своята еlegantностъ и стиль, ако е вѣрно, че истинската еlegantностъ се състои въ простота и ясностъ, и че стиль не е нищо друго освѣнъ наредба, която внасяме въ израза на мисълта“.

Кой ще бѣде обаче и приетия официално международенъ езикъ авторътъ не може да каже, това е работа на „Делегацията за възприемае на единъ помощенъ международенъ езикъ“, въ която влизатъ много научни дружества, туристични, търговски камари и пр. пр.

Статията се завършва така: „Между ония дружества, които сѣ дали своето съгласие на делегацията и сѣ избрали свой прѣдставителъ въ тая делегация, има вече и едно дружество отъ България—то е градската библиотека „Неофитъ Рилски“ въ Копривница, която е избрала за свой прѣдставителъ въ делегацията г-нь Г. П. Орѣшковъ. Тоя хубавъ примѣръ трѣбва да се послѣдва и отъ други въ България; ето защо ние поканваме нашитѣ учителски дружества, нашитѣ търговски камари, нашитѣ дружества на медици, журналисти, инженери, стенографи, туристи и пр., да се присѣдинятъ къмъ делегацията“.

Ние вѣрваме въ прогресивността на българина, за да не се съмнимъ, че позыва на българския професоръ нѣма да бѣде чутъ.

KRONIKO

Nia gazeto, eldonata de esperantistoj el diverslokaj centroj esperantistaj en Bulgarujo, estas vere la unua gazeto de l'bulgaraj esperantistoj, kies nomo „Bulgara Esperantisto“ eĉ atestas tion.

La gazeto pritraktas nur propagandajn temojn: ĝi sekve nek intencas konkurenci la gazetojn propagandajn de alilandoj, nek konkorencos profesiajn revuojn esperantistajn.

Ĝia programo enkadriĝos en jenaj punktoj:

1. Propagandaj artikoloj en bulgara lingvo;

2. Literatura faketo en Esperanto;

3. Diversaj lingvaj klarigoj por Bulgaroj;

4. Kroniko: a) Bulgara en nacia kaj internacia lingvo; b) eksterlanda kroniko kaj eltiraĵoj el diversaj verkoj kaj gazetoj en nacia lingvo, kaj

5. Diversaj sciigoj kaj anoncoj.

La gazeto estas dumonata kaj ĝia malkareco, nur 1.50 f. jare, permesas al veraj esperantistoj varbi multajn abonantojn ĉu esperantistojn, ĉu kontrauesperantistojn; por tiuj lastaj nia gazeto donos aron da konvinkigaj argumentoj pri taŭgeco kaj pri bezoneco de lingvo internacia.

*) L. Couturat et L. Leau, „Histoire de la langue universelle. Paris, Hachette et C-ie, 1903.“

Bulgara gazetaro jam estas pli favora por nia lingvo. Eĉ ni renkontas revuojn kiuj, malgraŭ ke estis iam kontraŭ Esperanto, nune donas lokon por artikoloj tute favoraj al Esperanto.

Helpa lingvo internacia. Sub tiu ĉi titolo ni legas en Revuo de l'bulgara verkista societo la historion de lingvo internacia. La aŭtoro finas sian artikolon per alvoko al societoj instruistaj, komercaj, kaj sciencaj dezirante al ili kiel eble plej proksiman aliĝon al „Délégation pour l'adoption d'une langue auxiliaire internationale“.

Ni rekomendas tiun ĉi artikolon de S-ro D-ro Iv. A. Georgov, profesoro de filozofio en Bulgara universitato.

Al nia scienculo ni sendas plej koran bondeziron.

Dnevnik, ĉiutaga bulgara ĵurnalo, donis multfoje ĉu tradukojn de Esperanto, ĉu sciigojn diversajn liveritajn per ĝi. La ĵurnalo raportis per longa artikolo pri dua kongreso de Esperanto.

Al ĝiaj progresemaĵ redaktoroj ni sendas nian sinceran bonsaluton.

Rodina, revuo bulgara jam en du sinsekvaj numeroj enhavis jenajn artikolojn: 1) La lingvo internacia de scienco kaj de kulturaj interrilatoj, 2) El la unua libro de la lingvo Esperanto.

Tiu revuo estas unu el unuaj revuoj Bulgaraj kiuj atestis la pravecon de nia kaŭzo.

Hristianski svet' revuo de kristana sekto, enhavis artikolon pri dua universala kongreso de Esperanto. Mirinda estas tio ĉi, ĉar iam en la revuo

oni skribis kontraŭ Esperanto. La progresemece de l'redakcio estas bonveninta.

Veĉerna Posta, ĉiutaga ĵurnalo, ankaŭ malfermis siajn kolonojn por artikoloj parolantaj pri nia afero. Tia akcepto estis iam malpermesita por ni.

Novo Vreme, revuo de l'bulgaraj socialistoj, konservatoroj, sub la titolo: ĉu estas ebla komuna lingvo? ni legas naivajn pensojn, kiujn bedaŭrinde akceptas la socialistoj de la nomita grupo. La aŭtoro kredas, ke lingvo artefarita ne estas ebla kaj sekve ĝi ne povas esti akceptota kiel komuna lingvo, tamen venus tago kiam la malgrandaj nacioj perdos siajn lingvojn por akcepti la lingvon de unu el grandegaj nacioj: Anglujo, Francujo, Rusujo aŭ Germanujo. Lingvo internacia estas bezona, diras la aŭtoro tamen, ĝi ne povas esti iu artefarita lingvo ĉar tia lingvo estas parolata de neniu en mondo. — Artefarita lingvo ne estas parolata! . . .

Tamen neniu estas pli blinda, ol tiu, kiu ne volas vidi. Neniu estas pli surda, ol tiu, kiu ne volas aŭdi.

Dezirinde estus aŭdi la opiniojn de aliaj sekcioj socialistaj en Bulgarujo.

Kursoj kaj grupoj. El multaj urboj ni ricevis sciigojn, ke estas malfermitaj kursoj kaj fonditaj grupoj esperantistaj.

Ni rekomendas al niaj amikoj, ke ili ĉiam fondu malgrandajn grupojn, kie la lingvo pli facile estus akirebla.

Pri ĉia movado esperantista ni petas sciigon de niaj bulgaraj amikoj por nia kroniko.

H. T. Rjahovski

A G L A P L U M O

(de Elin Pelin).

Mi estis infano. Kiam unufoje mi kuris sur la kampherbejoj, mi trovis aglan plumon. Granda, bela agla plumo. Kiu estis pli feliĉa ol mi? Mi portis la plumon alte per mano, mi kuris plenforte. Imagis mi, ke laŭ agla lerteco mi flugas.

Mi estis fariĝonta fraŭlo. Tiam mi metis sur mian ĉapelon tiun-ĉi aglan plumon, ekamis mi la plej belan fraŭlinon en la mondo. Kiu tiam estis pli feliĉa ol mi?

Mi estis malriĉa, nenion mi posedis krom tiun ĉi aglan plumon. Tiam la amata de mi fraŭlino min anstataŭgis. Oni estis dirinta al ŝi, ke en la mondo oni ne povas vivi komforte nur per agla plumo. Ŝia bona ina animo facile komprenis tion; tiam ŝi min facile forgesis.

Neniu estis pli malfeliĉa ol mi.

Mi kaŝis la aglan plumon: mia koro ne permesis al mi porti ĝin plu. En mia animo ĉagreno enestis, kiun per nenio mi povis forigi. De tiam mi komencis vidi, ke multe da homoj suferas same kiel mi, eĉ pli ol mi.

Kial la vivo estas tion neĝoja?

Denove mi prenis aglan plumon, tamen ne estante jam infano, mi ne ludis per ĝi, ne estante junulo, mi ne ornamis per ĝi mian ĉapelon. Tiam mi ĝin piktranĉigis, kaj faris de ĝi skribilon. Tiam mi ekdeziris skribi ion ĝojan, tamen ĝi montrigis ĉagrenplena

ОБЯСНИТЕЛЕНЪ ДѢЛЪ.

Ив. Б-въ.

Повечето културни народи иматъ въ езика си неопредѣлено наклонение и Д-ръ Заменховъ, като се е водилъ отъ принципа на международността, приелъ е и въ помагалния езикъ да има такава наклонение. Но понеже въ българския езикъ липсва това наклонение, то всѣко българско ръководство по Есперанто трѣба да се спре повечко върху тая граматическа форма. Това обаче не е сторвано до сега, понеже нашигъ учебници по Есперанто сж все прѣвождани, а не съставяни.

При изучаването на есперантското неопредѣлено наклонение отъ българи може да се различаватъ слѣднитѣ 4 случая:

1) Два глагола съединени чрѣзъ съюзъ *да*.

Напр.: Искамъ да пиша — *Mi volas skribi*. Искамъ да пишете: — *Mi volas ke vi skribu* Въ първия примѣръ се икономисва съюзътъ *ke* и личното мѣстоимѣние *mi* прѣдъ втория глаголъ, понеже и двата глагола сж въ сжщото лице и число. Въ втория примѣръ такава съкращение не може да стане, понеже двата глагола *не сж* въ сжщото лице и число.

Важно за абонатитѣ ни.

Ония отъ господа абонатитѣ ни, които си прѣдплатятъ абонамента до излизанието на брой II-и ще получатъ слѣднитѣ прѣмии и ще имъ се направятъ слѣднитѣ отстъпки, които вкупомъ съ прѣмиитѣ, сж двойно по-голъми отъ абонамента на Б. Е.: (единъ левъ годишно).

I. Г-нъ Н. Д. Ковачевъ, бившъ прѣдседател на клуба „Айгого“ въ София, благоволи да отстъпи нѣкой отъ своитѣ нови издания съ намалени цѣни за *прѣдплатилитѣ ни абонати*, имено:

1. „Изкуство за магнетизиране“ отъ de Lafanten, прочуть френски хипногизаторъ, за 2 л. вмѣсто, за 3-70 съ пощенскитѣ разности.

2. „Хипнографъ“ (апаратъ) отъ Германския професоръ Flower съ ръководство на български за 80 ст. вмѣсто 1 л.

II. **Безплатна прѣмия.** Първитѣ сто прѣдплатили абонати ще получатъ а) *Първи уроци по Есперанто* отъ проф. Т. Cart и Ragnier, която имаме поларкъ отъ ревностния нашъ сподвижникъ г-нъ Г. Г. Орѣшковъ и б) Вторитѣ сто абонати ще получатъ Рѣчничето, Есперанто-български (Табло).

III. Тия двѣ послѣдовни стотици абонати ще получатъ *безплатно* и пропагандичната брошура: *Разрѣшенъ въпросъ отъ международна важность.*

2) Неопредѣлено наклонение като допълнение на сжществително или прилагателно.

Напр.: Желанието да се мре... — *La deziro morti...* Способенъ да скрива... — *Lerta kasi...*

3) Неопредѣлено наклонение играеще роля на сжществително.

Напр.: Да се изгуби врѣмето е неприятно — *Perdi la tempon estas malagrable.*

4) Слѣдъ съюзитѣ *за да*, *прѣди да* и *вмѣсто да*, когато тѣ съединяватъ два глагола въ еднакво лице и число или пѣкъ и двата сж безлични.

Напр.: *За да* (прѣди да, вмѣсто да) имате сполука, вие трѣба да... — *Por (antaŭ ol, anstataŭ) prosperi vi devas...* *За да се* (прѣди да се, вмѣсто да се) има сполука, трѣба да се... — *Por (antaŭ ol, anstataŭ) prosperi oni devas....*

Често пжти се срѣщатъ и грѣшки като слѣднитѣ:

De kie ni preni (вм. prenu)?...

Ĉu ni iri (вм. iru)?

Feliĉa esti (вм. estu) tiu ĉi tago!

Нашитѣ настоятели и мѣсечни спомощници по издаването на органа сж:

София.

Н. Д. Ковачевъ, банкеръ, ул. Трапезица № 4.

С. Н. Петковъ, ул. Санъ Стефано, 26.

Ив. Брадиловъ, Булевардъ Дондуковъ, 22.

Г. Николовъ.

Ат. Ивановъ, гарата.

Ив. Карагъзовъ.

Н. Николаевъ.

Сергей Денковъ.

Ал. Стоиловъ, (фотография Карастояновъ).

Хр. Т. Ряховски.

Я. Янковъ.

Шуменъ:

Поручикъ Ил. Силвестриевъ.

Ил. Теодоровъ, ул. Къдиева.

Силистра:

Й. Давидовъ.

с. Чипоровци:

Ал. Георгиевъ.

П. Д. Султановъ,

Г. Миловъ.

М. Георгиевъ.

Вратца:

Ив. Георгиевъ.

Пловдивъ:

Г. П. Орѣшковъ.

Кюстендилъ:

Ат. Вжляровъ, ул.

Севлиево:

Ив. К. новъ Христовъ.

Хр. Златевъ.

М. Сарафиновъ.

(Слѣдва).

МАГНЕТИЗМЪ И ХИПНОТИЗМЪ

Практическо ръководство отъ прочутия френски хипнотизаторъ Лафонтенъ. 114 стр.
малки осминки. ЦѢНА 3·50 лева.

Доставя само Банкерската Кантора Ковачевъ, ул. „Трапезица“, №4. — София.

Съ помощта на тази книга всъки ще може да се научи да магнетизирва и хипнотизирва.

Съ д ъ р ж а: 1) Общи възглѣдове върху хипнотизма; 2) Личниятъ магнетизмъ; 3) Хипнотическо лѣкуване на извѣстни болѣсти; 4) Извлечение отъ отчета на Парижкия медицински конгресъ по отношение хипнотизма въ медицината; 5) Двѣ французки школи по хипнотизма; 6) Животински магнетизмъ; 7) Хипнотизма у животнитъ; 8) Разни способи за магнетизиране; 9) Способа на Т е с т ъ; 10) Способа на Б р а и д ъ; 11) Способа на Д-ръ С е н т ъ Е л м ъ; 12) Способа на Д-ръ Бернхаимъ; 13) Внушение чрѣзъ възображение; 14) Внушение на срокъ; 15) Внушение въ будно състояние; 16) Средства за избиране субекти за хипнотизиране; 17) Умствено внушение чрѣзъ сѣрикосновение; 18) Начина на мислене при внушението; 19) Полусѣрикосновение; 20) Безъ сѣрикосновение; 21) Внушение отъ далечъ; 22) Самнамбулически консултации; 23) Магнетически паса; 24) Вииване очитъ въ блѣстящъ предметъ; 25) Начинъ за събуждане и 26) Послѣсловие отъ Н. Д. Ковачевъ.

Авторътъ на тази книга казва, чрѣзъ хипнотизма могатъ да се изцѣрватъ епилептици, тѣпоуми, сакати и пр. Чрѣзъ хипнотизма се изкореняватъ лошитъ пороци у човѣка, нато пиянство, развратъ, пушене и пр., всъки може да бжде хипнотизаторъ и хипнотизиранъ не се изискватъ никакви дарби или знания.

AL ANONCONTOJ!

20 centimoj per linio (kompostita) el „garmonde“ presliteroj; Malgrandaj anoncoj ni presas por niaj abonantoj po 0.15 fr. por linio.

La administracio.

! AL GAZETARO ESPERANTISTA !

Ni estas petataj sciigi, ke de nova jaro (1907) ĵurnalo „ESPERANTO“ (N. D. Kovachev, Sofio) kaj „Unua Paŝo“ ne eliros, ĉar nia eldono ilin anstataŭigas.

Ĉion koncernantan redakcion kaj administracion de „Bulgara Esperantisto oni sendu al:
BULGARA ESPERANTISTO.

SOFIO, BULGARUJO.

BULGARAJ KOMERCISTOJ UZANTAJ ESPERANTON EN SIA KORESPONDADO INTERNACIA.

- 1) D. Karavandov, presisto, libristo en urbo Plevno.
- 2) K. K. Avramov, komercisto, urbo Plevno.
- 3) Pano Jordanov, komercisto, V.-Tirnov.
- 4) D. Kančev, bankiero, Ŝumeno.
- 5) Jenko Davidov, komercisto, Silistra.
- 6) A. Georgiev, v. Ciprovce.
- 7) G. P. Oreskov, makleristo, Plovdiv.
- 8) N. D. Kovachev, bankiero, Sofio.
- 9) A. Edrev, Kazanlik.

(La adresoj de niaj abonintoj komercistoj estas presataj unufoje senpage en nia gazeto).

Пропагандични брошури:

1. Разрешенъ въпросъ отъ международна важность, отъ Хр. Т. Ряховски, ц. 25 ст.
2. Еволюцията на международния езикъ, отъ г-нъ Й. Давидовъ, ц. 50 ст.
3. Есперанто единственото вѣрно разрешение на въпроса за спомагателния международенъ езикъ, отъ L. de Beaufront, ц. 15 ст.
4. Необходимостта отъ международенъ езикъ и разрешението ѝ чрѣзъ Есперанто, отъ П. Поповъ, ц. 10 ст. (изчерпано издание).
5. Рѣчнице, граматика, наставки и прѣдставки, изд. на клуба Stelo Пловдивъ, ц. 10 ст.

!! Второ издание!!

Есперанто въ десетъ урока

отъ професоръ Т. Cart и М. Pagnier ще излѣзе наскоро отъ печатъ. Издава Г. П. Орѣшковъ, Пловдивъ.

Прѣдплатилитѣ ни абонати ще го получатъ съ намалена цѣна.

Излезе отъ печатъ брошурата

Хипнографътъ и

неговото употребление.

Доставя банкерската кантора Н. Д. Ковачевъ, София. Гледайте прѣдплатитѣ за нашитѣ прѣдплатили абонати.

ВЪ ПРИГОТОВЛЕНИЕ!

- 1) Есперанто-Български рѣчникъ, отъ Й. Давидовъ.
- 2) Пълно ръководство по Есперанто за малоуки български, отъ Хр. Т. Ряховски.
- 3) Българо-Есперантски рѣчникъ отъ Г. П. Зографски.